

5-кейс баёни

Мавзу: Ҳалоллик хотиржамлик гарови.

Ҳикоят: Шундоқ эшитдимки, бир кишини қўйлари бағоят қўп эди. У ҳар куни қўиларини соғиб, ҳар на ҳосил бўлгон сутни қўй эгасининг олдига келтурур эрди. Қўй эгаси ул сутга ярим ҳисса сув қўшиб, чўпонга сотгил деб берур эрди. Чўпон унга бундоқ насиҳат берур эрди: “Ей хўжа, мусурмонларга хиёнат қилмағилки, ўзингга зарар еткурурсан”. Ул киши чўпоннинг насиҳатини эшитмади ва ул ишни қилур эрди.

Бир кеча баҳор вақтида чўпон қўиларни осойиши учун бир сел оқадигон паст жойга қўймиш ва ўзи баланд жойга чикиб уйқуга бормиш эрди. Иттифоқо қўп ёмғир ёғиб, сел оқиб келиб қўиларни оқизиб кетди ва барча қўйлар ҳалок бўлди. Сўнгра чўпон шаҳарга келди. Қўй эгаси унга деди: “Бугун нима учун сут келтурмадинг?”

Кейс саволлари:

1. Қўй эгаси берган саволга чўпон фандай жавоб беради?
2. Чўпоннинг хатти-ҳаракатини Сиз қандай баҳолайси?

Талабаларга тавсия этиладиган манбалар:

Кайковиснинг “Қобуснома” асарини ўқиб таҳлил этиш.

Кейс таҳлили:

Аллома ҳикоят орқали молингга ўзгаларнинг моли деб қарагин, ўзгаларнинг молини ўз молингдан ҳам афзалроқ, зиёдроқ деб билгин, омонатга ҳеч қачон хиёнат қилмагин, бу ишинг ҳеч қачон сенга фойда келтирмайди. Агар тўғри бўлсанг эл назарига тушасан, халқ сени иззат ҳурмат қилади. Нопоклик, ўзгалар молига хиёнат қилиш шармандаликка олиб келади ва эл орасида бош қўтаролмай қолишингга сабаб бўлади димоқчи.

Талабалар учун кўрсатмалар:

1. Кейс моҳиятини етарлича англаб олинг.
2. Муаммонинг самарали ечимини ифодаловчи калит сўзларни ажратиб олинг.
4. Ажратиб олинган калит сўзларни воқеага нисбатан ўрнини асослашга уринг.
5. Ечимни баён этинг.

Кейсни ечиш жараёни:

1. Талаба кейс моҳиятини ўрганиб чиқишади, шериги (жуфтликда), гуруҳдошлари (кичик гуруҳларда) ёки жамоадошлари (жамоада) билан муҳокама қилади.

2. Талаба шериги (жуфтликда), гуруҳдошлари (кичик гуруҳларда) ёки жамоадошлари (жамоада) билан муҳокама қилган ҳолда муаммонинг самарали ечими ҳисобланган маънавий-ахлоқий тарбия мезонларини аниқлайди.

3. Талаба (жуфтлик, кичик гуруҳ, жамоа) ечимни ажратиб олинган маънавий-ахлоқий тарбия мезонларини асосида баён этади.

4. Ечим индивидуал, кичик гуруҳлар ёки жамоа иштирокида муҳокама қилинади.

Ўқитувчининг ечими

Чўпон деди: “Ей хўжа, мен сенга неча бор:

“Сутга сув қўшмағил, охирини ўйлағил”,-дедим. Лекин менинг сўзимни ҳаргиз эшитмадинг. Охири сутга қўшгон сувларинг ҳаммаси ёғилиб, ўтган кеча бир сел бўлиб шундай оқдики, ҳамма қўйларни оқизиб кетди”.

Бас, эй фарзанд хиёнатдин қочғилки, ҳар киши бир мартаба хиёнат қилса, унга ҳеч одам асло эътимод қилмас. Ростликни пеша қилки, норостлик улуг қароқчиликдур. Олмоқ ва сотмоқда мулойим бўлғил ва кишига ваъда қилмағил, агар ваъда қилсанг хилоф этмағил. Олғувчи одамга ёлгон сўз демағил ва агар сўз десанг, рост сўзни айтғил... Муамалада олмоқ ва бермоқ ҳужжатига огоҳ бўлғил, ҳужжат бермоқ тиласанг, токи аввал ҳақни қўлга олмагунча ҳужжатни қўлдин бермағил”¹ - деб жавоб қайтаради.

Назорат учун саволлар:

1. Қандай сифатлар манавий-ахлоқий сифатлар саналади?
2. Қандай инсон ахлоқий етук ҳисобланади?
3. Маънавийқадриятлар дегани нимани англатади?
4. Тадбиркорлик фаолиятини ташкил этиш, бизнес-режага эга бўлиш нима? Саховатлилик тушунчасини изоҳлаб беринг.
5. Оила нима? Уни ўз фикрингиз билан изоҳлаб беринг.
6. Оила тарбияси қандай шакл, метод ва воситалар ёрдамида ташкил этилади ва оила тарбияси борасидаги мавжуд муаммолар нималардан иборат?
7. Интизом ўқув ишларини ташкил этишда қандай аҳамиятга эга?